

Ripollès, a Ogassa, ho aplicaven a una fondaladeta (*Comarca de Miquelet*), però alhora a paratges de muntanya relativament extensos i més aviat planers: «aquella *kumárka*» = *veral* de muntanya (1935); 2.ª a Rubió de Sort, més que a la coma o clotada, apuntaven clarament a l'extensió de terrenys enclosos dins la coma, i m'ho definien «la conca d'una coma, una comellada»: «tota la *komárka* de Roca-senyada» (1959).

Sovint gran clotada per on s'accedeix a un port: en recordo molts casos a la Vall d'Aran (car també és aranesa); al capdamunt de la Vall de Cardós m'explicaven que les muntanyes de la ribera de Tavascan es divideixen en tres parts: Guerosso, Flamisella i la *komárka del pòrti*; en el Conflent, a Mentet precisaven que havia de ser una vall grossa, si bé no tant com una «ribera», de la qual constitueix un afluent: de la del Callau a dalt en deia *comarca*, i de la confluència amb els Forquets ja parlava de «ribera»; també són «riberes» la de Queret i la de l'Alemanys, però *comarques*: Bacivers, Forquets, Prat de la Portella, Pomerola, Jaça Vella (1959). Semblantment a Espot: Monestero és «ribera» o «vall», però encara que el seu afluent Fonguera és ben gran ja la qualificava de «comarca»; «Pescadors» i «(A)-Mitges», que són valls considerables, encara les anomenen *comarques* (1957). El mateix a tota la Vall de Boí (1953-81); i a l'Urgellet (*Comarca* de Berbeguers, de l'Orri, del Bosc Gran, a Pallerols del Cantó); a Cabdella («allà hi ha una *comarca* que fa cap a Morrano i Dellui --- de St. Nicolau»); i també a la Pallaresa Alta (Ronf) i Mitjana («*comarca* de Peracalç» a Montcortès) i fins al capdamunt del Berguedà («aquella *kumárka*» 'barrancada' Castellar de N'Hug, 1934). També es parla molt de *comarqueta* per a d'altres de més petites: Bescaran, Montcortès, Sellui.

El punt de partida en aquesta formació, més que *comarca* 'encontrada' deuria ser el verb *comarcar*. Així ho indiquen els sinònims *comarc* i *comarcada* i el fet que aquests es trobin en una àrea diferent, que s'estén més al Sud i a l'Est. *Comarcada* per a 'vall petita', 'coma' ho sento molt a la zona al SE. del Montseny, per molts punts de la Selva Sud, i del vessant montsenyenc de les Guilleries, i a tots els termes dels dos vessants del Montnegre (Sant Pol, Vallgorguina etc., 1931 ---).

Comarc, és d'allà mateix però més petit i s'estén des de les Guilleries cap al Nord fins a la Vall de Camprodon: i aquest és sempre un fondal: prop de Sant Hilari, ensenyant-me de llurty el caseriu d'El Serrat em deien «allò no és la vila: és un carrer de cases que hi ha dalt de la muntanya, el poble està en el *kumárka*» (1926); «un *comarc* inundat d'aigua» Vallgorguina, 'sot, vall petita' Vallgorguina, Montnegre, Gualba, «és en el *comarc* aquell» Gualba (1931), «corrent per aquests *comarcs* us espinareu molt» Grions (1971); així mateix a tots els vessants montsenyencs: Fogars de Montclús, Arbúcies, Espinelves (1936); «si pugeu per aquell *kumárka* arribareu al Pla de la Calma» Aiguafreda (1935); «de Castellar cap a Fontdevila baixa el *comarc* de la Grioterà» Balenyà, «al peu de Puig-

L'Agulla hi ha un *comarc* que en diuen *la Sala Vella*» Vilalleons, i així passem el Ter (*comarc de les Pescadores* a Querós) i arribem fins a Camprodon «cap amunt del *comarc* ja no es troben més cases» Mn Julià Pascual (1969).

Demarc [Belv. 1803], *demarcació* [1803], *demarcador* [id.]: en cast. *demarcar* ja apareix c. 1600, en Mariana, i per això Schmidt (*BhZRP*h. LIV, 94) i Bloch creuen que el fr. *démarcation* [1752, dicc. de Trévoux] és manllevat del castellà, però com que tot es refereix a la línia que el papa Alexandre VI Borja féu traçar d'un pol a l'altre per separar les reivindicacions ultramarines portugueses de les castellanes, crec que es tractarà més aviat d'una creació del baix llatí italià. Molt usat pels geògrafs catalans, en particular Pau Vila i la Ponència de Divisió territorial de la Generalitat 1932, que veiem tan tristament desatesa.

CPT.: *Marcarvins* [1404], claus usats per clavar una sinya (*nora*), i per tant es referirà a la fixació de vinya; després s'ha aplicat a altres necessitats rústiques: a Bielsa vaig sentir «he treito una libra de *markabins*» i m'explicaren que eren «clavos pa clavar la losa que los traïvan de Francia» (1965). *Marcapuntes*. *Marca-tamps*.

1 Es pot dubtar entre entendre que pren una bèstia en penyora a canvi de donar-ne fiança, o bé més aviat (puix que el qui paga la fiança és l'acusat) es tracta d'una marca que duia el bestiar i que serveix de base a la denúncia: de tota manera sempre es tracta d'una marca aplicada al bestiar. L'exemplar B del cartulari porta *merque* (o *merqua*) amb *é* en tots quatre casos, l'exemplar A en els tres primers i *marqua* només en el darrer (modernització del copista del S. xv). Avui encara Lespy i Palay posen bearn. *mercà* junt amb *marcà* «imprimer avec un fer rouge un signe flétrissant» i «prendre en gage»; i aquí quasi tot *er* pretònic tendeix a *ar* sobretot davant consonant. — 2 Partir per a això de la marca impresa en les mercaderies confiscades (com voldria Tilander, *Rom.* LVII, 429-31) és superficial i sense proves en l'aspecte semàntic, i en el cronològic impossible puix que en aquest sentit ja es troba en terres d'Oc en el S. XII, mentre que allà marca 'senyal' no hi apareix fins al xv i com a italianisme, i *marca* és la vera forma autòctona. *Faire marca* és post-verbal de *marcar* i no pas a la inversa. — 3 Es podria usar com a terme tècnic de dialectòlegs per a construccions incorrectes de la mena de «no hi puc anar-hi», fenomen estudiat per Spitzer amb el nom de «Rahmenbildung» (*Bull. Linguistique* de Rosetti IV, 1936, 180-6: roms. *duceți-vă-ți* > *duce-vă-ți*). — 4 *Marca d'aigua*, suposo referent a qüestions d'estiatge, s'apuntava Fontserè en el seu *DOrt*. Fabricació: «vostres vasos no tenen *marca* alguna; *m.* pròpia, de moneder, de argenter o de altre oficial per a conèixer les obres que ell ha fetes; *home de marca*: home il·lustre», Lacav. — 5 «É patriarcha / d'aquella terra e á / en podè la *comarca*». Ja Nebrija (c. 1495) registra com a cast. «*comarca*: confinium, affinitas» i «*comarcano*: confinis, affinis». En l'aragonès mo-